

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 201/2023-83

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej AK JUDr. Marek Hic, s. r. o., P. O. Hviezdoslava 10625/23B, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Marek Hic, proti uzneseniu Okresného súdu Skalica (v súčasnosti Okresný súd Senica) č. k. 3 Cb 67/2016 zo 6. marca 2020, ako aj postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu, takto

r o z h o d o l :

1. Uznesením Okresného súdu Skalica č. k. 3 Cb 67/2016 zo 6. marca 2020, ako aj postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a jej právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s jej základným právom vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, jej právom na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, jej základným právom na rovnosť účastníkov podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a jej základným právom vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.
2. Uznesenie Okresného súdu Skalica č. k. 3 Cb 67/2016 zo 6. marca 2020 **z r u š u j e a v e c v r a c i a** Okresnému súdu Senica na ďalšie konanie.
3. Okresný súd Senica **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľke trovy konania **450,29 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 201/2023-72 z 5. apríla 2023 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie v celom rozsahu ústavnú sťažnosť sťažovateľky, ktorou sa domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), svojho základného práva na ochranu majetku podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, základného práva na rovnosť účastníkov podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, základného práva vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Okresného súdu Skalica (ďalej len „okresný súd“) č. k. 3 Cb 67/2016 zo 6. marca 2020 (ďalej len „napadnuté uznesenie“), ako aj postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu. Navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka bola žalovanou v konaní o nariadenie neodkladného opatrenia. Konanie bolo v dôsledku späťvzatia žaloby zastavené a sťažovateľke bol priznaný nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu.

3. O trovách konania rozhodol okresný súd uznesením č. k. 3 Cb 67/2016 z 11. apríla 2019 (ďalej len „prvé uznesenie“) vydaným vyššou súdnou úradníčkou tak, že žalobca je sťažovateľke povinný zaplatiť náhradu trov právneho zastúpenia 5 339,78 eur.

4. Napadnutým uznesením na základe sťažnosti žalobcu okresný súd zmenil uznesenie č. k. 3 Cb 67/2016 z 11. apríla 2019 tak, že žalobca je sťažovateľke povinný zaplatiť trovy právneho zastúpenia 279,10 eur.

II.

Argumentácia sťažovateľky

5. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľky je tvrdenie, že sťažnosť žalobcu, na základe ktorej bolo vydané napadnuté uznesenie, jej vôbec nebola doručená, a teda sa k nej a jej obsahu nemohla vôbec vyjadriť. Napadnutým uznesením bolo podľa jej názoru vo veci rozhodnuté „*diametrálne odlišným*“ spôsobom, na základe čoho ho možno považovať aj za prekvapivé. Napadnuté uznesenie je nedostatočne odôvodnené a v rozpore s ustálenou judikatúrou ako všeobecných súdov, tak aj ústavného súdu. Navyše, je v rozpore aj s judikatúrou samotného okresného súdu v obdobnej veci vedenej pod sp. zn. 7 Cb 63/2016.

III.

Vyjadrenie okresného súdu, vyjadrenie zúčastnenej osoby, replika sťažovateľky a ústne pojednávanie

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

6. Okresný súd vo svojom vyjadrení č. k. 1SprV/26/2023 z 3. mája 2023 uviedol, že v čase jeho rozhodovania o výške náhrady trov konania nebola zjednotená rozhodovacia činnosť súdov o spôsobe stanovenia výšky tarifnej odmeny za jeden právny úkon pri žalobe o neexistenciu záložného práva vzniknutého so zabezpečením úveru. Jedným z akceptovateľných spôsobov tohto určenia je aj spôsob zvolený v napadnutom uznesení.

7. Navyše, z § 248 a nasl. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) nevyplýva povinnosť súdu doručiť sťažnosť proti uzneseniu druhej strane sporového konania.

III.2. Vyjadrenie zúčastnenej osoby:

8. Zúčastnená osoba bola ústavným súdom vyzvaná na vyjadrenie, avšak túto svoju možnosť v lehote stanovenej ústavným súdom a ani do dňa rozhodovania ústavného súdu nevyužila.

III.3. Replika sťažovateľky:

9. Ani sťažovateľka nevyužila možnosť zaslať repliku k vyjadreniu okresného súdu v ústavným súdom stanovenej lehote a ani do dňa rozhodovania ústavného súdu.

III.4. K ústnemu pojednaniu:

10. Ústavný súd po oboznámení sa s predloženými dokumentmi dospel v tejto veci k záveru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci. Vzhľadom na uvedené podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

11. Podstata ústavnej sťažnosti sťažovateľky v súvislosti s porušením jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, základného práva na ochranu majetku podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, základného práva na rovnosť účastníkov podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, základného práva vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu spočíva v tvrdení, že k sťažnosti podanej žalobcom proti prvému uzneseniu sa vôbec nemala možnosť vyjadriť, pričom okresný súd následne rozhodol napadnutým uznesením, ktorým zmenil prvé uznesenie a namiesto náhrady trov právneho zastúpenia v sume 5 339,78 eur jej priznal iba 279,10 eur. Okresný súd dospel k uvedenému na základe zmeny výpočtu náhrady trov právneho zastúpenia z § 10 ods. 1 a 2 vyhlášky na § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších

predpisov, keď sa podľa jeho názoru v okolnostiach danej veci nemalo vychádzať z hodnoty sporu 339 969,59 eur, teda sumy dvoch úverov zabezpečených záložným právom, ale malo sa vychádzať z toho, že hodnotu záložného práva nemožno vyjadriť v peniazoch.

12. Medzi sťažovateľkou a okresným súdom nie je sporné, že napadnutým uznesením bolo zmenené prvé uznesenie, a ani to, že sťažovateľka nemala možnosť vyjadriť sa k sťažnosti žalobcu proti prvému uzneseniu. Sťažovateľka tvrdí, že takáto možnosť jej mala byť poskytnutá, okresný súd sa domnieva, že takáto povinnosť mu zo zákona nevyplývala a ani s ohľadom na okolnosti tejto veci zasielanie sťažnosti na vyjadrenie nebolo potrebné.

13. Ústavný súd na úvod pripomína, že právo na kontradiktórne konanie v zásade znamená možnosť strany v konaní oboznámiť sa so všetkými pripojenými dôkazmi alebo podanými vyjadreniami, ktoré majú za cieľ vplývať na rozhodnutie súdu v danej veci, a vyjadriť sa k nim [rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) vo veci Vermeulen proti Belgicku z 20. 2. 1996, sťažnosť č. 19075/91, bod 33; II. ÚS 220/2018]. Skutočný vplyv týchto dôkazov či vyjadrení na rozhodnutie súdu však zohráva iba malú úlohu. „V stávke“ je totiž dôvera strany v konaní vo fungovanie spravodlivosti, ktorá je založená okrem iného na vedomí, že mala možnosť vyjadriť svoj názor ku každému dokumentu v súdnom spise (rozsudok ESLP vo veci Ziegler proti Švajčiarsku z 21. 2. 2002, sťažnosť č. 33499/96, bod 38).

14. Aj keď v prípade rozhodovania o trovách konania nejde o rozhodovanie v merite samotnej veci (rozhodovanie o trovách konania je akcesorické k tzv. hlavnému žalovanému nároku a je ním podmienené, podrobnejšie napr. IV. ÚS 293/2020) a štátne orgány oprávnené prihliadajú aj na požiadavky efektívnosti a procesnej ekonomie, nemožno ignorovať jeden zo základných princípov súdneho konania, a to jeho kontradiktórnosť (podrobnejšie rozsudok ESLP vo veci Beer proti Rakúsku zo 6. 2. 2001, sťažnosť č. 30428/96).

15. Ústavný súd už judikoval, že § 239 a nasledujúce CSP o sťažnosti explicitne nezakotvujú povinnosť súdu doručiť sťažnosť ani povinnosť umožniť protistrane vyjadriť sa k nej. Absencia výslovnej právnej úpravy však automaticky neznamená, že v sťažnostnom konaní sa princíp kontradiktórnosti neuplatňuje. Ten je z hľadiska „rozsahu, ktorý určí zákon“ (čl. 9 CSP), vymedzený princípom rovného postavenia strán v konaní, teda prostredníctvom čl. 6 CSP, keď sa toto rámcové ustanovenie v prípade absencie osobitnej úpravy dotknutého postupu použije primerane na okolnosti prípadu. Ponechanie priestoru na opozitné vyjadrenie je naliehavé najmä vtedy, ak súd na podklade argumentácie podanej sťažnosti indikuje možnosť zmeniť rozhodnutie v neprospech protistrany (IV. ÚS 196/2021).

16. Napriek tomu, že ustanovenia Civilného sporového poriadku upravujúce konanie o sťažnosti explicitne nezakotvujú povinnosť súdu doručiť sťažnosť, prípadne vyjadrenie k sťažnosti alebo ďalšie podanie protistrane ani povinnosť umožniť stranám vyjadriť sa k takýmto podaniam, výslovná absencia takejto právnej úpravy týkajúcej sa potreby vytvorenia priestoru sporovým stranám na oboznámenie sa s podaniami protistrany a možnosti vyjadriť sa neznamená, že v sťažnostnom konaní podľa § 239 a nasl. CSP sa princíp kontradiktórnosti neuplatňuje (I. ÚS 258/2021).

17. V tejto veci nemožno tvrdiť, že by sťažnosť žalobcu nemala vplyv na výsledok konania, keďže prvé uznesenie okresného súdu bolo v dôsledku jej podania zmenené a sťažovateľke

bola priznaná náhrada trov konania v podstatne nižšej sume. Zároveň samotný okresný súd poukázal na skutočnosť, že v danom čase nebola rozhodovacia činnosť súdov zjednotená a do úvahy prichádzal viac ako jeden právny výklad. Na uvedené poukázal aj žalobca vo svojej sťažnosti a rovnako tak sťažovateľka pred ústavným súdom, pričom obaja odkázali na judikatúru všeobecných súdov a judikatúru ústavného súdu.

18. V okolnostiach tejto veci je zrejmé, že predmetná sťažnosť mala vplyv na napadnuté uznesenie, keďže v dôsledku jej podania bolo prvé uznesenie okresného súdu zmenené. Zároveň nemožno vylúčiť, že prípadné vyjadrenie sťažovateľky k sťažnosti žalobcu, a to navyše v situácii, keď nebola rozhodovacia činnosť súdov zjednotená, mohlo mať dopad na napadnuté uznesenie.

19. Vzhľadom na uvedené ústavný súd rozhodol, že napadnutým uznesením, ak aj postupom okresného súdu, ktorý predchádzal jeho vydaniu, došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj jej práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v spojení s jej základným právom vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a jej právom na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu, jej základným právom na rovnosť účastníkov podľa čl. 47 ods. 3 ústavy a jej základným právom vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (bod 1 výroku tohto nálezu).

20. V nadväznosti na tento svoj záver ústavný súd napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil Okresnému súdu Senica na ďalšie konanie [§ 133 ods. 2 a § 133 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde; bod 2 výroku tohto nálezu]. Uvedené bolo potrebné vykonať v dôsledku toho, že s účinnosťou od 1. júna 2023 nastali viaceré zmeny v organizácii všeobecných súdov, ich príslušnosti a obvodov (tzv. nová súdna mapa). Podľa § 181 ods. 1 písm. j) zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov prechádzajú od 1. júna 2023 výkon súdnictva, všetky práva a povinnosti vrátane správy majetku štátu, práv a povinností z pracovnoprávných vzťahov a štátnozamestnaneckých vzťahov a iných právnych vzťahov a práv a povinností z osobitných vzťahov sudcov a príslušných z radov občanov k štátu z Okresného súdu Skalica na Okresný súd Senica.

21. V ďalšom konaní bude povinnosťou Okresného súdu Senica umožniť sťažovateľke reagovať na sťažnosť proti prvému uzneseniu a primeraným spôsobom sa vysporiadať s jej argumentáciou, aby tak bolo rešpektovaný princíp kontradiktórnosti konania a jeho spravodlivosti ako celku.

V.

Trovy konania

22. Ústavný súd priznal sťažovateľke (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 450,29 eur.

23. Sťažovateľke vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2020 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti ústavnému súdu), t. j. 375,24 eur. Túto sumu bolo potrebné zvýšiť o daň z pridanej hodnoty na 450,29 eur, keďže právny zástupca sťažovateľky je platcom tejto dane.

24. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je Okresný súd Senica (pozri bod 23 tohto nálezu) povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 15. augusta 2023

Jana Baricová
predsedníčka senátu